

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.033/2023/4. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Budapesti 384. számú Ügyvédi Iroda

(Cím3,

ügyintéző: dr. Élő Eleonóra ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Rajkai és Takács Ügyvédi Iroda

(Cím4,

ügyintéző: dr. Rajkai Balázs ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.232/2022/8/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 8.P.24.624/2015/141.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 285.750 (kétszáznyolcvanötezer-hétszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a 900.000 (kilencszázezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes édesanyja már gyermekkorában észlelte, hogy szeméremtestén, a bal oldali nagyajakon egy 8-10 centiméteres nagyságú hemangióma (jóindulatú érdaganat, érburjánzás) helyezkedik el. 2010 végén az elváltozás eltávolítása érdekében felkereste a rajta korábban beavatkozást végzett szakorvost, aki az elváltozás elhelyezkedése miatt az injekciós kezelés helyett, a legmegfelelőbbnek mutató beavatkozás megválasztása érdekében az alperes szakorvosának felkeresését javasolta. Az alperes szakorvosa a felperes édesanyját arról tájékoztatta, hogy az elváltozás eltávolítható, és az ezt célzó beavatkozást a későbbiekben végzik el. A felperes édesanyja aláírt egy katéteres érfestés (angiográfia) elvégzésére vonatkozó beleegyező nyilatkozatot, amely ennek a beavatkozásnak a lehetséges szövődményeit is tartalmazta, de a beleegyezés és a tájékoztatás a hemangióma megszüntetését célzó embolizációra nem terjedt ki.

[2] 2011. március 7-én az érfestést követően, azzal „egy ülésben” az embolizációt is elvégezték. A beavatkozás után a gáttájon fertőződés és nekrosis (szövetelhalás) alakult ki, amely hegesedéssel gyógyult. E szövődmények miatt a hüvelybemenetet érintően részleges bal oldali ajakrezekciót hajtottak végre, amelyet követően az érintett testtájék érzéketlenné vált.

[3] A felperes édesanyja az 1984-ben elszenvedett autóbalesete miatt mozgásszervi problémákkal küzdött, a jobb lábának megrövidülése miatt bottal járt; az embolizáció után a mozgásképessége tovább romlott, és 2018-tól kerekesszékre kényszerült. Az embolizáció következményei miatt maradandó pszichés elváltozások, önképzavar, szorongás és szexuális gátlás alakult ki nála, zárkózottá, magába fordulóvá vált.

[4] A felperes édesanyja a másodfokú eljárás során, 2021. szeptember 12-én elhunyt; perbeli jogutódja a felperes.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperes jogelődje a keresetében az egészséghez és testi épséghez fűződő személyiségi joga alperes általi megsértésének megállapítását, valamint az alperes 12.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak 2011. március 7-től járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezését kérte. Állítása szerint a szövetelhalás a nem megfelelően elvégzett angiográfia és embolizáció következtében alakult ki. Hivatkozott továbbá arra, hogy az alperes az embolizációt a beleegyezése nélkül végezte el, és a beavatkozás lehetséges szövődményeiről nem adott tájékoztatást, azok ismeretében a beavatkozás elvégzésébe nem egyezett volna bele.

[6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a beavatkozást az elvárható gondosság elvének megfelelően végezte el, és az embolizáció elvégzéséről előzetes tájékoztatást adott, amelynek szövődményei a beteg számára ismertek voltak.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[8] A bizonyítás eredménye alapján megállapította, hogy az alperes részéről az alapvetően esztétikai célzatú műtét megválasztásának módja (embolizáció) megfelelő volt, és a beavatkozást megelőzően helytálló módon kerített sort az érfestéses vizsgálat elvégzésére is. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a kártérítési igény alapját adó sérelmek az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 77. § (3) bekezdése szerinti lege artis beavatkozás ismert és néhány százalék valószínűséggel bekövetkező szövődményei voltak.

[9] A tájékoztatási kötelezettség megsértésére alapított követelés tekintetében kiemelte: az Eütv. 13. § (2) bekezdés c) pontja és 15. § (2), (5) bekezdései összevetéséből adódóan a beteg csak tájékozott és írásban is rögzített beleegyezés esetén lehet az ellátás alanya; az invazív beavatkozás jogellenességét ezek a körülmények zárják ki. Lényegesnek tartotta, hogy az adott esetben nem a beavatkozás előre kiszámíthatatlan kiterjesztéséről volt szó, ezért az alperesnek nem csak az érfestéses vizsgálatra, hanem az embolizáció lehetséges szövődményeiről is tájékoztatnia kellett volna a beteget, amely szövődmények közé tartozik a 2-4%-os gyakorisággal előforduló szövetelhalás. Álláspontja szerint az alperes ebben a vonatkozásban nem tudott eleget tenni a bizonyítási feladatának, a meghallgatott tanúk vallomásaikban ugyanis csak a szóbeli konzultációról tettek említést, és annak tartalma nem esett egybe a felperes jogelődjének állításával.

[10] A felperes jogelődje részéről ugyanakkor szükségesnek tartotta annak bizonyítását, hogy ha tájékoztatást kap a beavatkozás mibenlétéről és kockázatáról, valamint a lehetséges szövődményekről, akkor az ellátásba – annak konkrét időpontjában – nem egyezik bele. Ezzel összefüggésben értékelte, hogy az egészségügyi dokumentációban fellelhető ápolási iratanyag szerint a felperes jogelődjét embolizációra vették fel, és az általa aláírt, a katéteres érfestésre vonatkozó általános beleegyező nyilatkozat utalt az értágítós beavatkozásoknak a rögelsodródás néhány százalékban előforduló, ismert szövődményére, amely agyi bénulást is előidézhethet. Hivatkozása szerint az aláírt nyilatkozat ugyan nem teljesen fedte le a beavatkozás lehetséges szövődményeit, de a fentiek ismeretében nem volt realitása a felperes jogelődje állításának, amely szerint az esztétikai célzattal elvégzett beavatkozást pusztán annak jellege, vagy lehetséges következményei miatt utasította volna el; különösen azért nem, mert azok súlyossága alatta maradt az aláírt nyilatkozatban feltüntetett következményeknek. Utalt a felperes jogelődjének személyes előadására, amely szerint a korábbi injekciós angiológiai beavatkozások során tudomást szerzett az érfestés vérrögösödést okozó hatásáról, és a korábbi orvosa tájékoztatta az esztétikai jellegű beavatkozás nehézségeiről. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a felperes jogelődje többször esett át visszér-eltávolító műtéten, és ezért tisztában volt azzal, hogy a műtétek a műtéti terület érintettségével járhatnak.

[11] Mindezekből arra következtetett, hogy a felperes jogelődjének általános tájékozottsága kiterjedt a kialakult következményekre. Emiatt nem tartotta megállapíthatónak, hogy a felperes jogelődje részletesebb tájékoztatás esetén nem vállalta volna a beavatkozást, és az azzal együtt járó, néhány százalékban előforduló szövődmények kockázatát. A kereset elutasítását ezért azzal indokolta, hogy a károk, az állítólagos személyiségi jogsérelmek és a tájékoztatási kötelezettség megszegése közötti okozati összefüggést a felperes jogelődjének szándéka és ismereteinek köre kétségesse tette.

[12] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest 9.000.000 forint és annak 2011. március 8-tól számított késedelmi kamata felperes javára történő megfizetésére kötelezte, egyebekben – a per főtárgya tekintetében – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[13] Nem vitatott ténynek tekintette, hogy az embolizáció – ahogyan a katéteres érfestés is – az Eütv. 3. § m) pontja szerinti invazív beavatkozásnak minősül, amelynek elvégzéséhez az

Eütv. 15. § (5) bekezdése a beteg írásbeli beleegyezését kívánja meg. Figyelemmel volt arra is, hogy az embolizáció megkezdését szükségszerűen meg kellett előznie a katéteres érfestésnek, és ebben az esetben a legkíméletesebb megoldás a két beavatkozás egymás után, „egy ülésben” történő elvégzése. Hangsúlyozta: a katéteres érfestésre önmagában nem kerülhetett volna sor, hiszen az ellátás célja a hemangióma embolizációval történő megszüntetése volt, amelynek az érfestés csupán az egyik mozzanata. Álláspontja szerint a kétféle invazív beavatkozás akkor lett volna „egy ülésben” elvégezhető, ha a felperes jogelődje előzetesen olyan írásbeli nyilatkozatot tesz, amely egyértelműen tartalmazza mindkét beavatkozásba való beleegyezését. Ezzel szemben rögzítette, hogy a felperes jogelődje csak az érfestés elvégzéséhez adott előzetes írásbeli beleegyezést. Ennélfogva egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes az embolizáció tekintetében nem rendelkezett a felperes jogelődjének írásbeli beleegyező nyilatkozatával. Nem fogadta el az alperesnek azt a védekezését, hogy a beteg műtét közben szóbeli hozzájárulását adta a beavatkozás folytatásához. A beteg nyilatkozatának ezt az értelmezését ugyanis nem tartotta összeférhetőnek az Eütv. 2. § (1) bekezdésében foglalt alapelvi rendelkezésekkel, azt nem tartotta megfelelő tájékoztatáson alapuló beleegyezésnek, és ekkénti értékelését a formai előírások hiánya eleve meggátolta.

[14] Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperest felelősség terheli azokért a nem vagyoni sérelmekért, amelyeket a felperes jogelődjének a beleegyezése nélkül elvégzett egészségügyi beavatkozás következtében el kellett szenvednie. Mivel pedig a beleegyezés hiánya a felelősséget önmagában megalapozta, ezért szükségtelennek tartotta a tájékoztatás megfelelőségének vizsgálatát. Ettől függetlenül, az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben kifejtette, hogy – az Eütv. 13. § (2) bekezdéséből, 134. § (1) bekezdéséből és 135. § (2) bekezdéséből is következően – a tájékoztatási kötelezettség teljesítése szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy a felperes jogelődje milyen tapasztalatokkal és ismeretekkel rendelkezhetett az aktuálisan javasolt műtetre vonatkozóan.

[15] Megállapította, hogy a jogellenesen elvégzett műtét szövődményei maradandó egészségkárosodást okoztak, és ennek következtében súlyosan sérült a felperes jogelődje (testi-lelki) egészséghez fűződő személyiségi joga. Tekintettel volt azonban arra, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 85. § (1) bekezdése értelmében a személyesen érvényesíthető jogok tekintetében a felperes anyagi jogi értelemben nem vált az édesanyja jogutódjává. Emiatt az elsőfokú bíróság ítéletének a jogsértés megtörténtének megállapítására irányuló keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta.

[16] Ezzel szemben a nem vagyoni kártérítés tekintetében kiemelte, hogy a jogutódként perbe lépett felperes alappal tartott igényt a jogelődjét megillető nem vagyoni kártérítés összegére. Annak meghatározása során figyelembe vette a felperes jogelődjének személyes előadását az elszenvedett személyiségi jogsérelmek súlyosságát illetően alátámasztó tanúvallomásokat, valamint igazságügyi orvos- és pszichológus szakértői véleményeket. Az alperesnek a pszichológus szakértői vélemény aggályosságára történt hivatkozását azért tartotta alaptalannak, mert a szakértő megjelölte az általa alkalmazott szakértői módszert, választ adott a hozzá intézett szakkérdésekre, továbbá a megállapításai ellentmondásoktól mentesek voltak, és összhangban álltak a bizonyított tényekkel.

[17] Rögzítette: a felperes jogelődje által elszenvedett testi károsodás azzal következett be, hogy az elhalt szövetek, szövetszövetek eltávolítása maradandó hegesedéssel járt, és a szeméremtest, valamint a gát körüli testrészek teljes érzéskiesését idézte elő. Értékelte, hogy a felsorolt hátrányos testi változások a felperes jogelődjénél súlyos szexuális gátlást alakítottak ki, és ennek következtében véget vetett korábbi párkapcsolatának, befelé fordulóvá vált, az érdeklődési köre beszűkült, és a kialakult szorongásos gátlás akadályozta a korábbi

balesetéből eredő mozgáskorlátozottságával való megküzdését. A fokozódó pszichés zavarok következményének tekintette, hogy a felperes jogelődje elhanyagolta az orvosi kezeléseket, és mindez oda vezetett, hogy tolószékre kényszerült. Kétségmentesen alátámasztottnak tartotta, hogy az alperes felróható magatartása következtében kialakult pszichés károsodás részoki szerepet játszott a felperes jogelődje mozgáskorlátozottságának fokozódásában. Figyelemmel volt a felperes jogelődje életminőségében előidézett jelentős romlásra. Emellett a felróhatóság fokát is értékelte, mégpedig annak súlyozott figyelembevételével, az alperes ugyanis alapvető jelentőségű törvényi előírást segezt meg, amikor nem szerezte be a beavatkozás elvégzéséhez szükséges írásbeli beleegyezést. Erre, valamint a nem vagyoni sérelem súlyosságára, a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokra is tekintettel a nem vagyoni kártérítés összegét 9.000.000 forintban határozta meg. (A keresetet ezt meghaladó részében elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyta.)

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a kereset elutasítását, harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a nem vagyoni kártérítés összegének 1.000.000 forintra való leszállítását, negyedlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első-, illetve másodfokú bíróság új határozat hozatalára utasítását kérte.

[19] Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 163. § (1) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, 229. § (1) bekezdését és 253. § (2) bekezdését, a régi Ptk. 75. §-át, 84. §-át, 339. §-át és 355. § (4) bekezdését, valamint az Eütv. 15. § (5) bekezdését jelölte meg.

[20] Az elsődleges kérelmével kapcsolatban hivatkozott arra, hogy az egészségügyi dokumentáció konkrét beleegyező nyilatkozatot tartalmazott a felperes jogelődjétől, és az nem az ellátás célját, hanem a konkrét beavatkozást, a kismencedei embolizációt rögzítette. Álláspontja szerint ez a beleegyezés az Eütv. 15. § (5) bekezdése szerinti feltételt kielégítette, és nem tartotta vitathatónak, hogy az egyszerre elvégzendő beavatkozásokhoz való hozzájárulás megadott volt. Emiatt állította, hogy a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg a beleegyezés formális hiányát. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az okozati összefüggés bizonyítása körében a felperes jogelődjének legalábbis valószínűsítienie kellett volna, hogy az ellátásba, annak konkrét időpontjában nem egyezett volna bele, ha a tájékoztatást megkapja. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az okozati összefüggés meglétét nem vizsgálta, holott az a beleegyező nyilatkozat hiánya esetén sem lett volna mellőzhető.

[21] A másodlagos kérelmével összefüggésben iratellenesnek tartotta azt a következtetést, amely szerint részoki összefüggés állt fenn a mozgáskorlátozottság fokozódása és a felróható magatartása között. Lényegesnek tartotta, hogy a felperes jogelődje eleve súlyos, az életvitelére kiható egészségkárosodásokkal élt, és kialakult a kerekesszékes mozgáskorlátozottsága. A tanúvallomásokkal nem bizonyítottak, hanem éppen cáfoltnak tartotta, hogy a felperes jogelődjének megváltozott életvitele és pszichológiai státusza az ellátással okozati összefüggésben alakult volna ki. Ennek bizonyítására az igazságügyi pszichológus szakértői szakvéleményt sem tartotta alkalmasnak. Megismételte az említett szakvélemény aggályosságával kapcsolatos fellebbezési hivatkozásait, és kifogásolta azoknak a másodfokú bíróság részéről történt figyelmen kívül hagyását.

[22] A harmadlagos kérelme vonatkozásában hangsúlyozta, hogy a felperes jogelődjét ért nem vagyoni kár messze nem érheti el a jogerős ítélet szerinti marasztalás összegét, és erre hivatkozással kérte annak leszállítását. Ebben a körben utalt a másodlagos kérelmének

indokaira. Emellett érvelése szerint a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor nem értékelhette volna a felróhatóság fokát.

[23] A negyedleges kérelmét érintően előadta, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása érdekében a szakértői bizonyítás kiegészítésére van szükség. Ezt azzal indokolta, hogy az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény aggályos, arra ítéleti rendelkezés nem alapítható. Emiatt állította, hogy nincs olyan bizonyíték, amely alátámaszthatná a jogerős ítélet általa sérelmesnek tartott ténymegállapításait.

[24] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[25] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[26] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése az alperes által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.

[27] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [rég Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pontja].

[28] A felülvizsgálati kérelem látszólagos halmazatot alkotó, egymással eshetőleges kapcsolatban álló kérelmekből állt, ami az elbírálás kért sorrendjének meghatározását is jelentette. E kérelmek közül az elsődleges és a másodlagos kérelem más-más jogszabálysértéseken alapult, de a tartalmuk azonos volt: mindkettő a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezése mellett a keresetet teljes egészében elutasító elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az alperes megsértett jogszabályhelyként tüntette fel a régi Pp. 163. § (1) bekezdését és 229. § (1) bekezdését, anélkül azonban, hogy a bizonyítás elrendelésével és az anyagi jogerőhatással kapcsolatos eljárási szabálysértésre hivatkozott volna. Ehhez képest az adekvát jogszabályhely [rég Pp. 182. § (3) bekezdés, régi Ptk. 340. § (1) bekezdés] megjelölése nélkül állította az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény aggályosságát és a kárenyhítési kötelezettségnek a felperes jogelődje általi megszegésének figyelmen kívül hagyását. Ezek a felülvizsgálati támadások ezért érdemben nem voltak vizsgálhatóak.

[29] A felperes jogelődje a keresetét másodlagosan arra alapította, hogy az alperes a beleegyezése nélkül végezte el az embolizációt, és annak lehetséges szövődményeiről nem adott tájékoztatást. Ezzel kapcsolatban – ahogyan a jogerős ítélet indokolása is tartalmazza –

abból kellett kiindulni, hogy a katéteres érfestés és az azzal egyidejűleg elvégzett embolizáció is az Eütv. 3. § m) pontjában definiált invazív beavatkozásnak minősül, amelyhez az Eütv. 15. § (5) bekezdése – főszabályként – a beteg írásbeli beleegyezését követeli meg. Azt mindkét fokú bíróság egyezően állapította meg, hogy az embolizáció tekintetében írásbeli beleegyezés a felperes jogelődje részéről nem volt. Annak az alperes által állított, a beavatkozás közben adott szóbeli hozzájárulás az említett alakszerűségi követelmény teljesülésének hiányában semmiképpen sem volt megfeleltethető. Az együttesen elvégzett két különböző invazív beavatkozás közötti szoros, az igazságügyi orvosszakértői véleménnyel is alátámasztott összefüggésre figyelemmel arra lett volna szükség, hogy a felperes jogelődje előzetesen mindkét beavatkozáshoz megadja az írásbeli beleegyezését. A másodfokú bíróság ugyanakkor helyesen rögzítette, hogy a felperes jogelődje írásban csak a katéteres érfestés elvégzésébe egyezett bele. Ez, a felperes jogelődje által aláírt okirat részletes leírást adott a beavatkozás céljáról, menetéről és lehetséges szövődményeiről. Az embolizációval kapcsolatos írásbeli beleegyező nyilatkozat viszont a perben felhasznált egészségügyi dokumentációban nem szerepelt. Az alperes részéről a fellebbezésében és a felülvizsgálati kérelmében ekként megjelölt kórlap bizonyító erejének értékelésekor arra kellett tekintettel lenni, hogy ez a többoldalas formanyomtatvány többféle, különböző időpontokban kiállított és időrendben nem egymást követő kézírásos bejegyzést is tartalmazott. Ennélfogva annak bizonyítására sem lehetett alkalmas, hogy a felperes jogelődje aláírásával az embolizáció elvégzésébe egyezett bele. A másodfokú bíróságnak a felülvizsgálati kérelemben kifogásolt bizonyítékmérlegelése ezért nem volt okszerűtlen, és nem sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését.

[30] A másodfokú bíróság azt is helytállóan állapította meg, hogy a felperes jogelődje beleegyezésének hiánya önmagában megalapozta az alperes kártérítési felelősségét, és emiatt a tájékoztatás megfelelőségének vizsgálatára már nem volt szükség. Noha ezt a vizsgálatot mégis elvégezte, és annak eredményeként – az elsőfokú bíróságtól eltérően – arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette; a felülvizsgálat erre – a jogerős ítélet indokolásában is felhívott Eütv. 13. § (2) bekezdésének, 134. § (1) bekezdésének és 135. § (2) bekezdésének megsértésére történt hivatkozás hiányában – nem terjedhetett ki.

[31] A felülvizsgálati kérelemben vitatott okozati összefüggésnek a beleegyezés nélkül végzett egészségügyi beavatkozás és a felperes jogelődjét ért, a szövődményekre visszavezethető nem vagyoni hátrányok között kellett fennállnia. A jogerős ítéletnek az a ténymegállapítása, amely szerint a gáttájon kialakult fertőződés és szövetelhalás az embolizáció szövődménye volt, a perben kirendelt igazságügyi szakértői intézet orvosszakértői véleményén alapult. A másodfokú bíróság e szakvélemény alapján helyesen határozta meg a felperes jogelődjét ért testi károsodást abban, hogy az elhalt szövetek, szövetcsoportok eltávolítása maradandó hegesedéssel járt, és a szeméremtest, valamint a gát körüli testrészek teljes érzéskiesését idézte elő. A további nem vagyoni hátrányok számbavételekor nem maradt értékeletlenül a felperes jogelődjének a károkozaskor már fennállt egészségkárosodása, az évtizedekkel korábban elszenvedett közlekedési balesetből fakadó mozgáskorlátozottsága. A tanúbizonyítás és az igazságügyi pszichológus szakértői bizonyítás eredménye ugyanakkor azt támasztotta alá, hogy a felperes jogelődjének életminősége a károkozás után egyértelműen hátrányosan változott: súlyos szexuális gátlás, az orvosi beavatkozásokkal szembeni szorongás alakult ki nála, a korábbi párkapcsolatának véget vetett, és az érdeklődési köre beszűkült. Az igazságügyi pszichológus szakértő egyértelművé tette, hogy a korábbi életesemények nem okolhatóak e változások

kialakulásáért, és a felperes jogelődjére korábban is jellemző szenzitivitást és bizalmatlanságot a beavatkozás következményei tovább erősítették. A mozgáskorlátozottságnak a kerekesszék használatát is szükségessé tevő fokozódása pedig olyan további hátránynak minősült, amelynek a beleegyezés nélkül végzett beavatkozással történő részoki összefüggését a másodfokú bíróság a felsorolt bizonyítékok ugyancsak okszerű, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelésével állapított meg. Ennélfogva a jogerős ítélet sem a személyhez fűződő jogok védelmét rögzítő régi Ptk. 75. § (1) bekezdését, sem a személyhez fűződő jogok megsértésének szubjektív jogkövetkezményét szabályozó régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontját, sem az annak folytán alkalmazandó régi Ptk. 339. § (1) bekezdését nem sértette.

[32] Az alperes a harmadlagos, a nem vagyoni kártérítés mértékének leszállítására irányuló kérelmét alapvetően a fentiekben ismertetett, az okozati összefüggés vitatása körében felhozott érvekre alapította. Ezt meghaladóan sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az összezszerűség meghatározásakor a felróhatóság fokát is értékelte. Ez a szempont azonban a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben nem csupán a sérelemdíj, hanem a nem vagyoni kártérítés esetében is érvényesíthető. A felróhatóság mértékét mint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:52. § (3) bekezdésében példálózó jelleggel felsorolt, a sérelemdíj mértékének meghatározásánál lényeges körülmények egyikét a bírói gyakorlat a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál is figyelembe vehetőnek tartja [Kúria Pfv.IV.21.556/2019/22. (BH 2020.238.)]. Ehhez képest az alperes azt, hogy a beleegyezés nélkül végzett beavatkozás alapvető jelentőségű törvényi előírás megszegését jelentette, és emiatt a felróhatóság fokának külön értékelését tette szükségessé, a felülvizsgálati kérelmében nem vonta kétségbe. Nem tette vitássá azt sem, hogy a másodfokú bíróság által hivatkozott további körülmények, vagyis a kár bekövetkeztekori értékviszonyok és a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlat figyelembevétele helyesen történt. Éppen ezért, a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése megsértésének hiányában a nem vagyoni kártérítés összegének az alperes által kért leszállításának nem lehetett helye.

[33] A negyedleges kérelem teljesítését az annak alapjaként megjelölt eljárási szabálysértés érdemi vizsgálatra való alkalmatlansága kizárta.

[34] A Kúria a kifejtettkére figyelemmel, a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Záró rész

[35] A Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott régi Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára és 4/A. § (1) bekezdésére tekintettel kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a felperes részéről felmerült – az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[36] Az alperes teljes személyes illetékmentessége [az illetékekről szóló 1990. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés f) pontja] miatt meg nem fizetett, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján – az alperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[38] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[39] I. Az Eütv. 3. § m) pontjában definiált invazív beavatkozáshoz az Eütv. 15. § (5) bekezdése – főszabályként – a beteg írásbeli beleegyezését követeli meg.

[40] II. A felróhatóság mértékét mint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:52. § (3) bekezdésében példálózó jelleggel felsorolt, a sérelemdíj mértékének meghatározásánál lényeges körülmények egyikét a bírói gyakorlat a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál is figyelembe vehetőnek tartja.

Budapest, 2023. október 3.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző